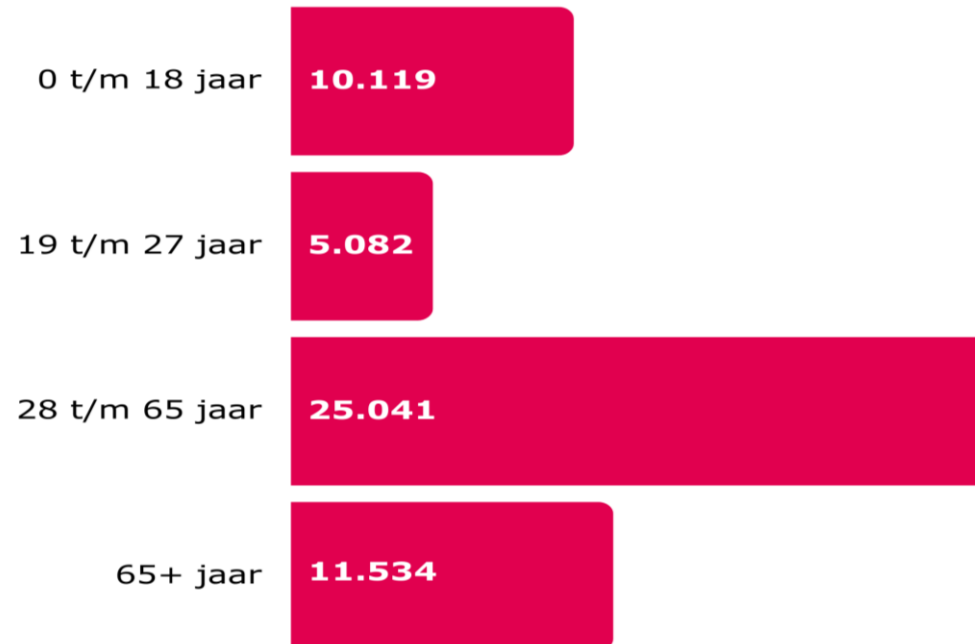

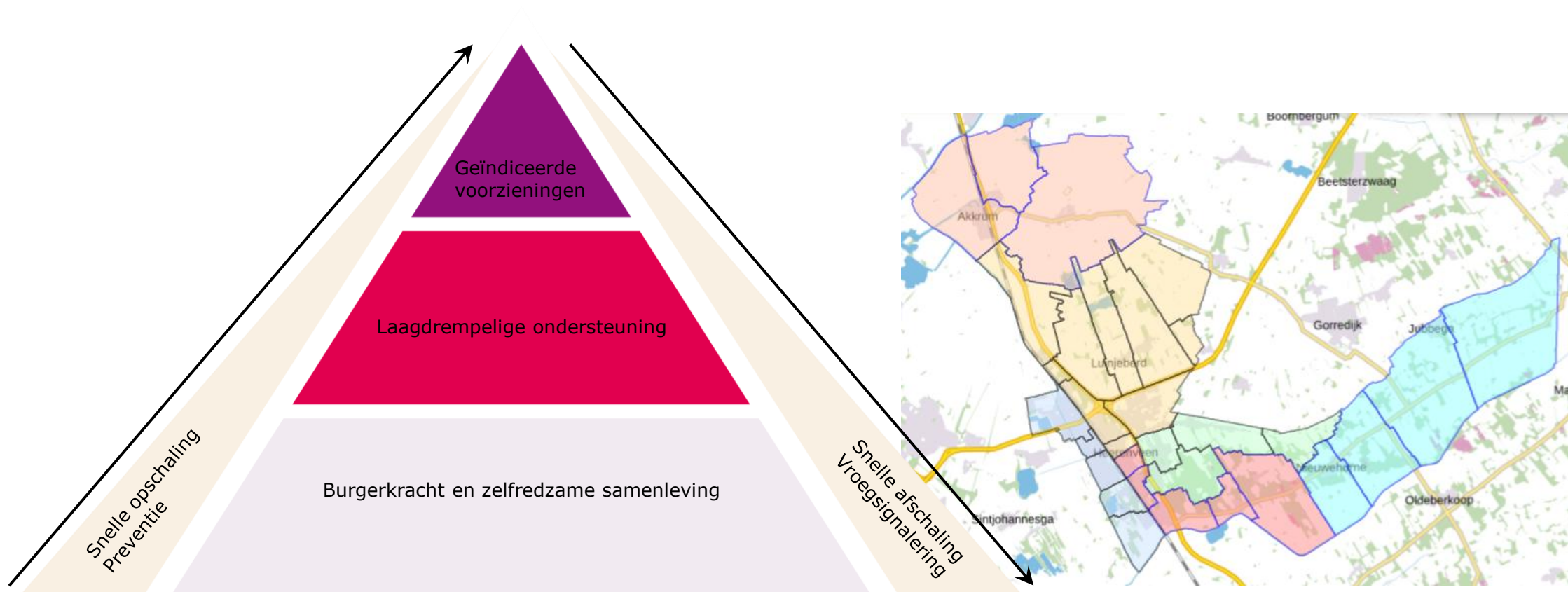
Het Sociaal Domein: Jeugd, Wmo, Participatiewet, Asiel & Migratie

Ús Mienskip

Wij zijn van Mens en Maatschappij

Piramide inzet sociaal domein ideale situatie

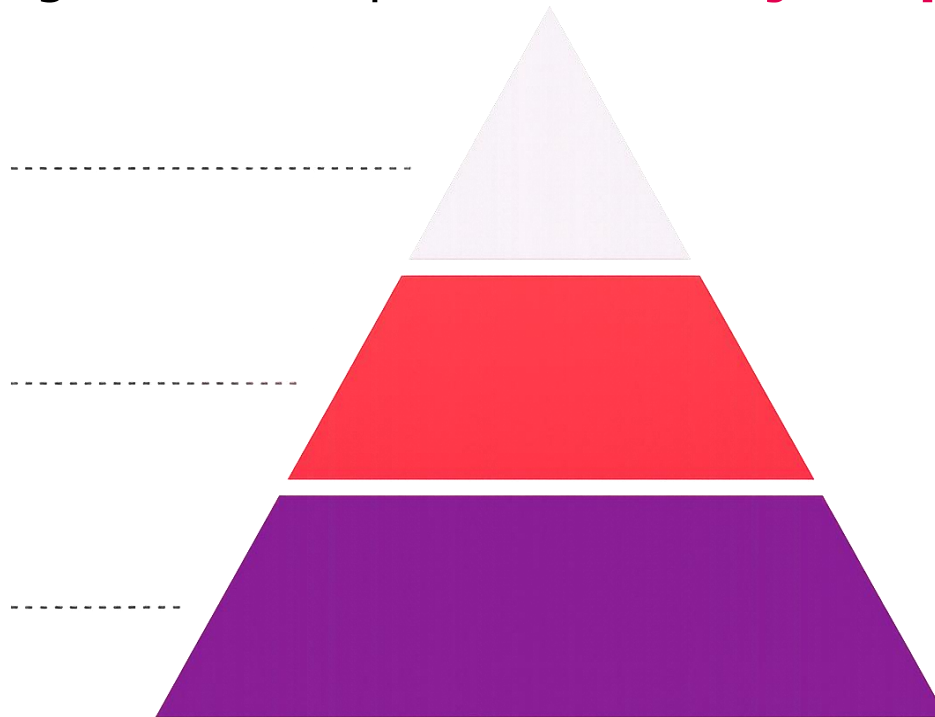
De realiteit :

Totale uitgaven Wmo, Jeugd en Participatie: **100 miljoen per jaar**

14 miljoen

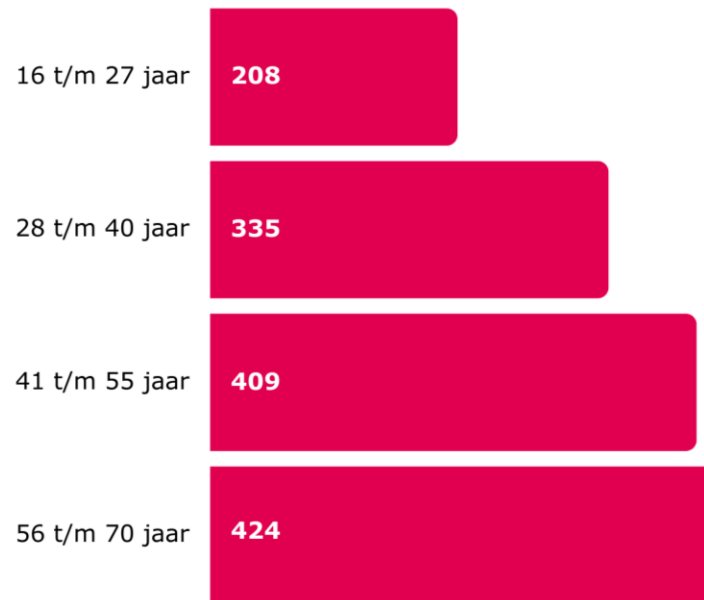
38 miljoen

48 miljoen

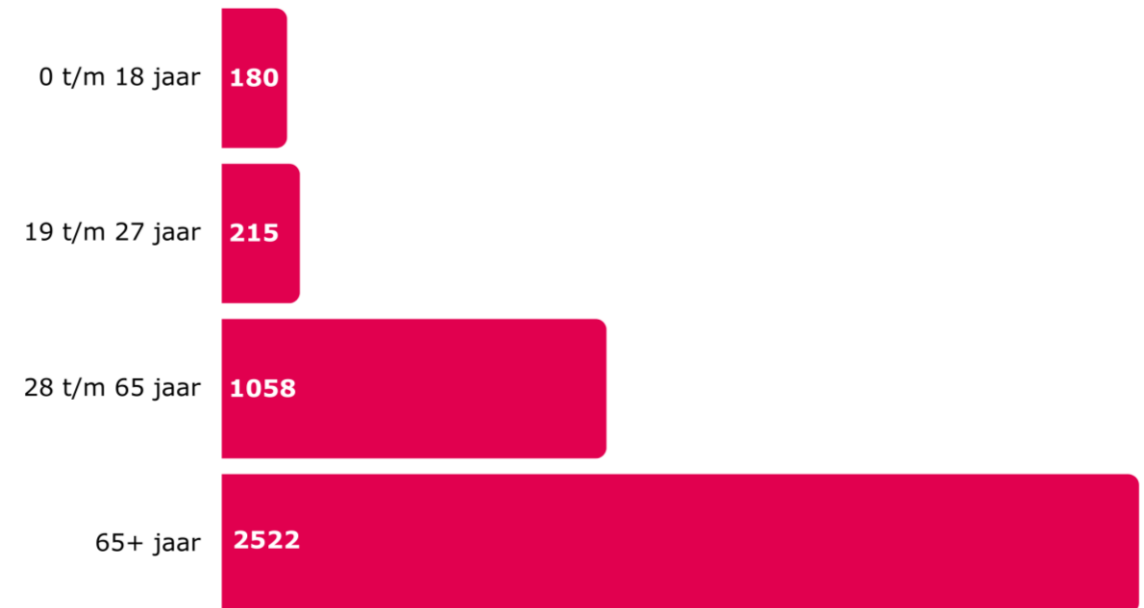
Jeugdhulp. Van de 13.204 jeugdigen krijgt **1.031 (7,8%)** jeugdhulp.

Bijstand. Aantal inwoners: **2,5%**

Aantal personen inclusief bijstandspartners

Wmo. Aantal cliënten: **7,5%**

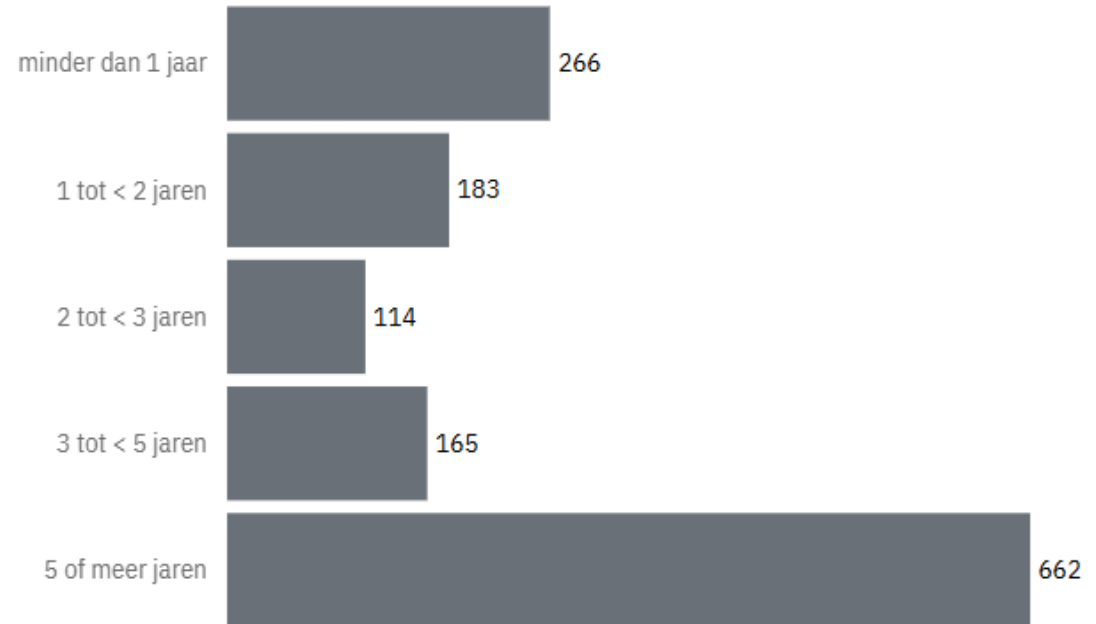

De duur van het aantal
personen met bijstand :

Totaal 1.390 waarvan de
helft zeer langdurig
werkloos

Financiering via
rijksbijdrage BUIG
(Bundeling Uitkeringen
Inkomensvoorzieningen)

Afgelopen 5 jaar een tekort
van 2 miljoen op de BUIG
ondanks daling en
stabilisatie uitkeringen.

GR Sociale Werkvoorziening Fryslân en Caparis:

GR begroting 2026 omvat 43 miljoen aan loonkosten SW-ers.

1.000 fte SW.

Heerenveen 200 fte SW verdeeld over verschillende locaties van Caparis, vooral bij Foodpack.

Daarnaast werken er 30 BW, 15 BAB en nemen we gemiddeld 50 reïntegratietrajecten af.

8 miljoen per jaar en financieren 4 maanden vooruit (risico van ruim 2 miljoen).

Begroting 2026 Caparis nog geen goedkeuring

Meerjarenperspectief en liquiditeit is zeer zorgwekkend.

De Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorziening :

*"We moeten onszelf en de toegang naar werk en
participatie opnieuw uitvinden".*

***Leafdefol, sûn, feilich en kânsryk
opgroeie yn gemeente It
Hearrenfean***

VN-kinderrechtenverdrag:

- bescherming;
- ontwikkeling en voorzieningen;
- armoedebestrijding;
- participatie;
- belang van het kind.

Jeugdwet:

- zorgplicht;
- toegang tot hulp;
- preventie;
- inkopen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- opstellen van lokaal beleidsplan.

Hervormingsagenda jeugd:

- preventie en vroegsignalering;
- juiste hulp op de juiste plek;
- financiële houdbaarheid;
- versterken van de regio;
- sturing op kwaliteit.

Kader

Wet op het primair onderwijs en Wet op het voortgezet onderwijs:

- onderwijshuisvesting;
- openbaar onderwijs;
- onderwijsachterstandenbeleid;
- leerplicht en toezicht.

Wet kinderopvang:

- peuteropvang en VVE;
- GGD- inspecties;
- handhaving;
- landelijk register kinderopvang.

Wet op publieke gezondheid (jeugd):

- periodieke onderzoeken;
- vroegtijdige opsporing;
- rijksvaccinatieprogramma;
- prenatale voorlichting;
- opvoedondersteuning;
- gezondheidsbevordering;
- toeleiding naar zorg.

Sociaal Domein Fryslân:

- beleidsvoorbereiding;
- inkoop jeugdhulp;
- veilig Thuis.

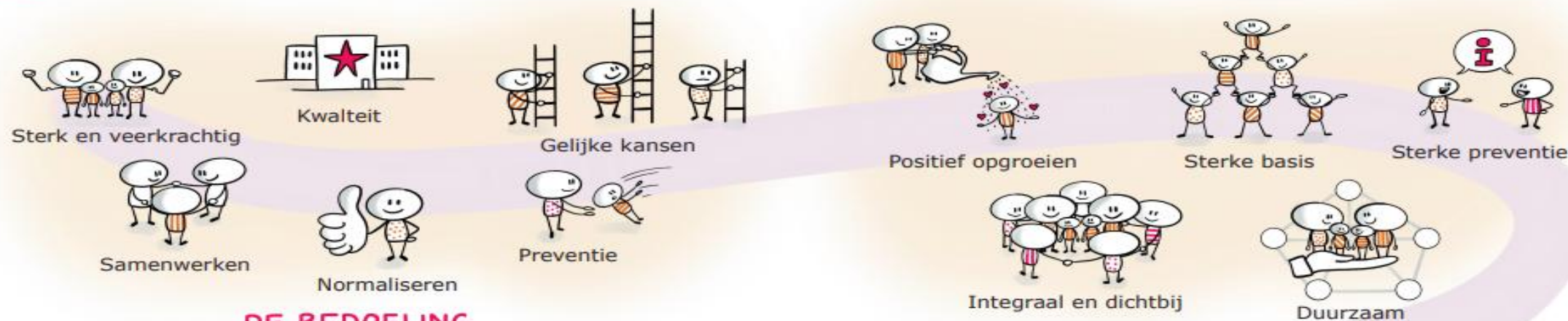
Een verder nog:

- AZWA;
- GALA;
- FRIZA;
- toekomstscenario kind- en gezinsbescherming;
- reikwijdte jeugdhulp
- Convenant stevige lokale teams.

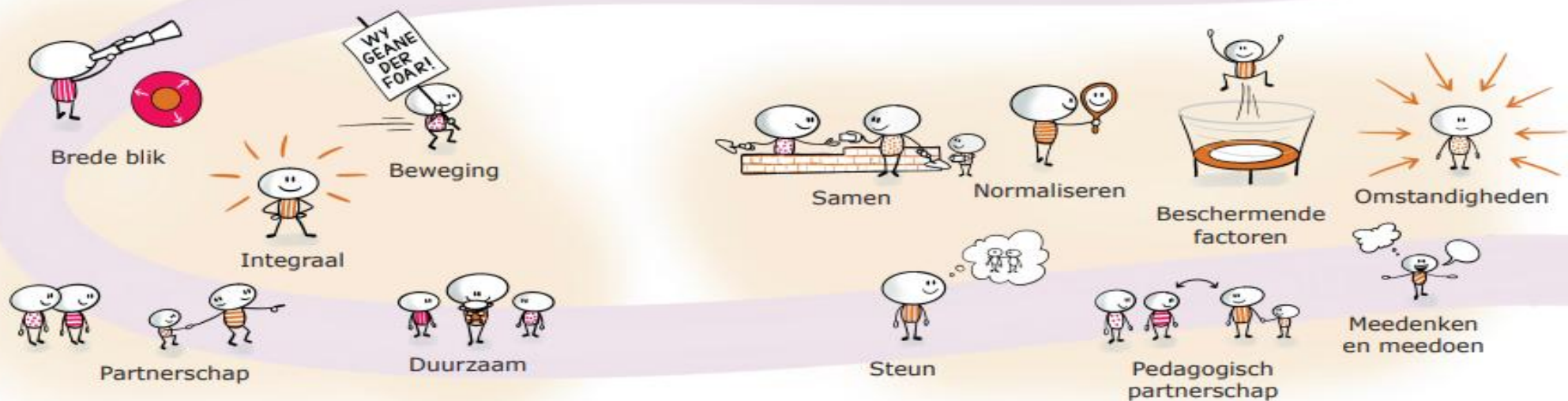
Lokaal:

- visie op opvoeden en opgroeien;
- uitvoeringsplan opvoeden en opgroeien;
- Heerenveense visie op brede gezondheid en mienskip.

Leafdefol, sûn, feilich, kânsryk opgroei yn gemeente It Hearrenfean.

DE BEWEGING

SUCCESS

ZO DOEN WE DAT

Leidende principes:

1. De Friese gemeenten voeren de regie over de ondersteuning aan jeugdigen.
2. De Friese gemeenten helpen hun jeugdigen lokaal, tenzij...
3. Bij iedere ondersteuningsvraag wordt een brede analyse gemaakt van de context van de jeugdige, inclusief Wmo, participatie en schuldhulpverlening en onderwijs.
4. De lokale sociale en pedagogische basis en het eigen netwerk van de jeugdige worden altijd benut. Onderwijs is de beste jeugdhulp.
5. Specialistische jeugdhulp wordt ingezet wanneer de mogelijkheden binnen de sociale en pedagogische basis en eigen netwerk van de jeugdige niet toereikend zijn.
6. Ondersteuning wordt contextgericht georganiseerd rondom de jeugdige.

Wat betekent de nieuwe inkoop voor de gemeente:

Werken aan lokale samenleving en domeinoverstijgend organiseren:

- het verstevigen van de sociale basis: sport, cultuur, welzijn, kerk etc.;
- het verstevigen van de lokale teams domeinoverstijgend: met deskundigheid vanuit de Jeugdwet, WMO, Participatiewet en schuldhulpverlening;
- vraagt om breed commitment en naar verwachting financiële middelen en capaciteit.

Ambulant lokaal, tenzij,

- gemeenten organiseren op termijn zoveel mogelijk ambulante hulp lokaal. Dat houdt in: diagnostiek, ambulante begeleiding en ambulante behandeling.

Instroom jeugdhulp

- **Factoren van invloed**
- **Individuele factoren:** mentale gezondheidsproblemen, leeftijd en ontwikkelingsniveau
- **Gezins- en omgevingsfactoren:** veiligheid en gezondheid en sociaal- economische status
- **Beleidsmatige factoren:** landelijk- en gemeentelijk beleid en preventieve maatregelen
- **Landelijke ontwikkelingen:** afbouw gesloten jeugdhulp en meer jongeren zonder opleiding
- **Financiën:** afspraken tussen Rijk en VNG en bezuinigingen
- **Maatschappelijke ontwikkelingen:** medicalisering van gedrag, prestatiedruk en digitalisering
- **Wet- en regelgeving:** zorgplicht, open-einde regeling en externe verwijzingen

Inzetten op preventie en de pedagogische basis:

- versterken leefomgeving;
- lichte ondersteuning;
- vroegsignalering.

Landelijke afspraken:

- normaliseren, niet elk opvoedprobleem behoeft professionele hulp;
- strakkere afbakening.

Afbouw van residentiële en gesloten zorg:

- kleinschaligheid;
- ambulante alternatieven.

Domeinoverstijgende aanpak:

- gezinsgerichte aanpak;
- preventie ((ook)gericht op ouders);
- stressreductie op het gebied van financiën;
- kansengelijkheid; toegankelijkheid van bijvoorbeeld sport, cultuur;
- huisvesting;
- koppeling aanpak huiselijk geweld en jeugdhulp.

Wij kijken actief naar uitgaven en naar:

de effectiviteit van interventies;

de doelmatigheid van inkoop en samenwerking;

de impact op het welzijn van jeugdigen en gezinnen;

de invloed van externe verwijzers;

de werking van de open-einde regeling;

toepassing van de lokale verordening jeugdhulp.

***'Tegearre mei in útstutsen hân –
mei inoar fierder'***

Onderwerpen Asiel en Migratie

- **Huisvesting statushouders**
- **Opvang Oekraïners**
- **Asiel / spreidingswet**
- **Asiel-amv's**
- **ISK taalschool Heerenveen**

Nieuwe inwoners door taakstelling

Jaar	Helft	Landelijk	Heerenveen	Jaartotaal	Totaal incl. achter-stand/voorstand	Eindsaldo	Totaal gehuisvest
2026	1e	15.000	43				
	2e						
2025	1e	15.000	43				
		13.000	38	81	119	-19	100
2024	1e	18.750	54				
	2e	17.000	49	103	119	-38	81
2023	1e	21.200	62				
	2e	17.600	51	113	97	-16	81
2022	1e	10.000	29				
	2e	13.500	39	68	82	16	98
2021	1e	13.500	39				
	2e	11.000	32	71	79	-14	65
2020	1e	5.620	16				
	2e	6.500	19	35	37	-8	29
2019	1e	6.012	18				
	2e	5.997	18	36	?	-2	34

Ontwikkelingen

Taakstelling: van trede 2 naar trede 1
interventieladder

Deelname doorstroomlocatie Beetsterzwaag

Opvang 24 amv's met status – inzet op
vervolghuisvesting via woningdelen

Haalbaarheidsonderzoek flexwoningen en
doorstroomlocaties voor met name grote gezinnen

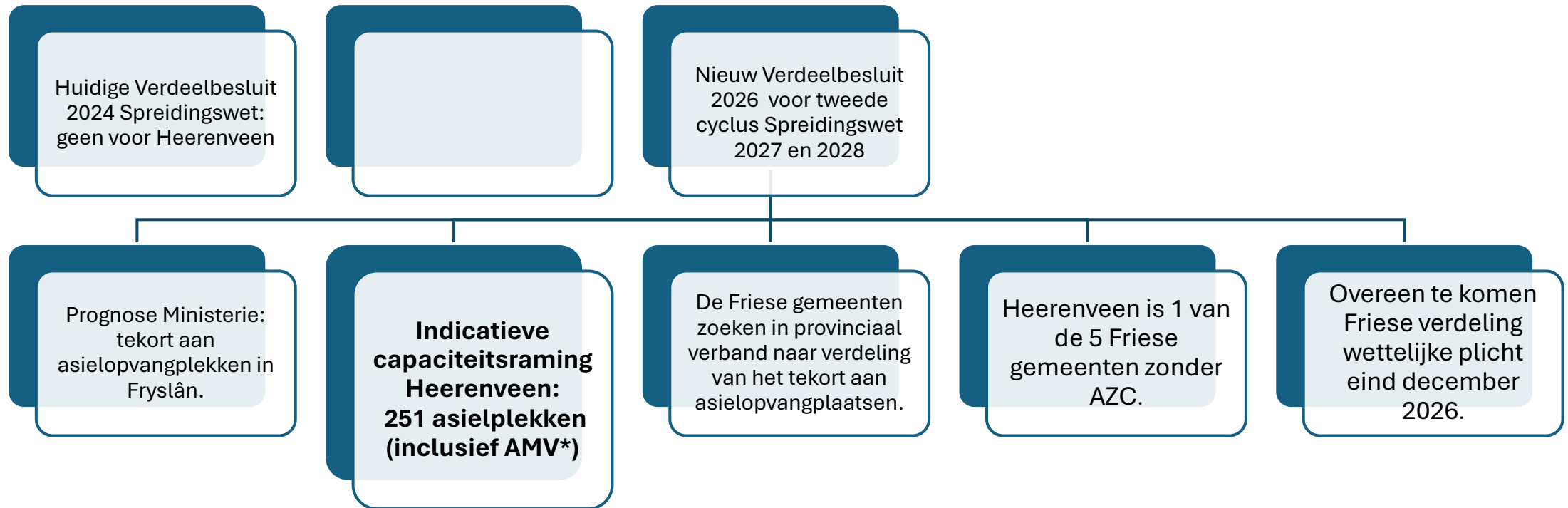
Doorstroomlocatie 'Ikenhiem' Beetsterzwaag

Stand van zaken: toekomst Opvang?

Gemeentelijke opvang Oekraïense Ontheemden (GOO)

- Inspanningsverplichting gemeente Heerenveen: opvang 339 Oekraïense vluchtelingen.
- Huidige opvang 314 Oekraïense vluchtelingen in Hajé-hotel te Heerenveen.
- Landelijk een groot tekort aan opvangplaatsen.
- Collegebesluit oktober 2025: realisatie van 100 extra opvangplaatsen voor Oekraïense vluchtelingen in de gemeente. Temporiseren door onduidelijkheid kabinetsbeleid.
- Grondslag opvang en bescherming: Nu (vooralsnog t/m 4 maart 2027) Richtlijn Tijdelijke Bescherming . Straks: verlengen richtlijn of transitie naar verblijf 3 jaar met rechten en plichten o.a. gemeentelijke huisvesting.
- Kinderen gaan naar Taalschool ISK of regulier onderwijs.
- Circa 70% van de volwassen Oekraïners werkt.
- Werkende Oekraïners betalen een eigen bijdrage voor de opvang (en catering).

Stand van zaken/ontwikkelingen

*AMV= Alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Stand van zaken/ontwikkelingen

WMO is een open
einde-regeling met beperkte
gemeentelijke
sturingsmogelijkheden.

Toegankelijkheid vs.
betaalbaarheid.

- Balans tussen maatwerk en uniformiteit.
- Langer zelfstandig thuis wonen vraagt meer ondersteuning.

Grote externe drukfactoren:
demografische ontwikkeling
(vergrijzing) en toenemende
druk mantelzorg.

Krapte op de zorg- en
welzijnsarbeidsmarkt.

Toenemende complexiteit
van zorgvragen.
Zwaardere zorgvraag bij
instroom

Structurele financiële
spanning in het sociaal
domein.

We kopen sober en
eenvoudig in. Indiceren
strak aan de voorkant en
zetten in op het voorliggend
veld.

Ombuigingen “programma
gezond welzijn vernieuwen”.
1,9 miljoen voor 2026 en
2,6 miljoen voor 2027.
Scherpe keuzes nodig.

Gezondheid & preventie

Van zorg naar gezondheid – Wat betekent dat concreet?

Gezondheid wordt steeds meer gezien als:

- Mentale gezondheid
 - Sociale verbondenheid
 - Gezonde leefomgeving
- Gemeentelijke rol is vooral:
- Faciliterend
 - Verbinden (zorg, onderwijs, sport, welzijn)
 - Regisseren op preventie

Preventie vraagt een lange adem (geen keuze maken is óók een keuze)

Sport als middel

Niet alleen accommodaties, maar ook maatschappelijke waarde

Sport:

- Draagt bij aan gezondheid en preventie
- Versterkt sociale cohesie
- Bereikt groepen die zorg en welzijn lastig bereiken

Ontwikkelingen:

- Druk op sportverenigingen (vrijwilligers, vergrijzing).
- Verouderde accommodaties vs. verduurzaming.
- Toenemende vraag naar inclusieve sport (laag inkomen, beperkingen)
- Ontwikkelen plan van aanpak met organisaties als uitwerking van het nieuwe sportbeleid.